

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ελληνοϊταλικές Σπουδές: Ιστορία, Λογοτεχνία και Κλασική Παράδοση» και το Σεμινάριο Ιταλικής Ιστορίας και Ιστοριογραφίας (Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών) σας προσκαλούν στη διάλεξη του κ. Νίκου Τόμπρου, Λέκτορα Πολιτικής Ιστορίας στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, με θέμα:

Προσεγγίζοντας έμμεσες ιστορικές πηγές: Η περίπτωση των επτανησιακών οικοσήμων

Η διάλεξη θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 15 Μαΐου 2019 (16:00) στην αίθουσα 820 της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

**«Προσεγγίζοντας έμμεσες ιστορικές πηγές:
Η περίπτωση των επτανησιακών οικοσήμων**

Περίληψη

Η Εραλδική με την επιστημονική της έκφραση αποτελεί έναν σημαντικό βοηθητικό κλάδο της Ιστορίας, καθώς παρέχει τη δυνατότητα σε ερευνητές και ιστορικούς να ταυτίσουν -μέσω των κληρονομικών εμβλημάτων και συμβόλων οικογενειών και ατόμων- τον ιδιοκτήτη ενός αντικειμένου ή να προσδιορίσουν τους προγενέστερους κατόχους του ή ακόμα και να εντοπίσουν το πρόσωπο που εικονίζεται σε ένα πορτραίτο. Συγχρόνως η Εραλδική μπορεί να τεκμηριώσει την παλαιότητα μιας οικογένειας και τους τίτλους ευγενείας της, πληροφορίες δηλαδή αναγκαίες για την κατοχύρωση περιουσιακών στοιχείων και κληρονομικών δικαιωμάτων. Η εντοίχιση επίσης οικοσήμων σε κάστρα, ναούς και κάθε είδους κτίσματα συμβάλλει στον προσδιορισμό των χρονολογιών κατασκευής τους, των ιδιοκτητών τους, των δημιουργών τους, ή των διαδοχικών κατακτητών τους. Τέλος η μελέτη οικογενειών, προσώπων και των θυρεών/οικοσήμων που αυτοί διέθεταν φέρνει στο προσκήνιο νοοτροπίες και συμπεριφορές επιμέρους κοινωνικών συνόλων, αλλά και τον ρόλο της ιδεολογίας στον καθημερινό βίο των ανθρώπων. Ωστόσο η άντληση των προαναφερθέντων πληροφοριών προϋποθέτει την εξοικείωση των ενδιαφερομένων με τα οικόσημα. Συνεπώς στους σκοπούς του παρόντος σεμιναρίου συγκαταλέγονται το να φέρει σε επαφή τους συμμετέχοντες σε αυτό με τα επτανησιακά οικόσημα, τα οποία αποτελούν άλλωστε και τον μεγαλύτερο όγκο των θυρεών/οικοσήμων που εντοπίζει κανείς στον ελλαδικό χώρο εξαιτίας της μακραίωνης κατοχής που είχαν τα νησιά του Ιονίου από δυτικούς κυριάρχους, και παράλληλα να συμβάλλει στην «αποκωδικοποίησή» τους.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Androudīs P., «Origines et symbolique de l'aigle bicéphale des Turcs Seldjoukides et Artuqides de l'Asie Mineure (Anatolie)», *Βυζαντικά*, 19 (1999), p. 309-345.
- Androudīs P., «Sur quelques emblèmes héraldiques à Constantinople (XIIIe-XVe siècles)», *Περί Θράκης*, 2 (Xanthi 2002), p. 11-42.
- Chotzakoglou Ch., «Die Palaiologen und das erste Auftauchen des byzantinischen Doppeladlers», *Byzantinoslavica*, LVII (1996), s. 60-68.
- Chotzakoglou Ch., entry: «Eagle, Double-Headed», *Encyclopedia of Greece and the Hellenic Tradition*, (ed. Gr. Speake), vol. I, Fitzroy Dearborn Publishers, London/Chicago 2000, p. 521.
- Kalergi-Mavrogeni N., «Les blazons et les symbols a travers l' Histoire Grècque», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος*, 3 (1982), σ. 74-79.
- Meurgey de Turigny J., «Εραλδική», *Encyclopedie de la Pleiade, Ιστορία και οι μέθοδοί της*, διεύθυνση Ch. Samaran, τόμ. Β', *Μεθοδική αναζήτηση των μαρτυριών*, τχ 2, μτφρ Ελένης Στεφανάκη, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1981.
- Γαβαλάς Α. Σ., «Ο αετός εις την Ελληνικήν Εραλδικήν», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος*, 1 (1979), σ. 56-64.
- Δημακοπούλου Χαρ., «Η καθιέρωσις νέου εθνικού θυρεού κατά το 1832», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος, Πρακτικά Β' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (23-25 Οκτωβρίου 1992)*, 10 (1996), σ. 191-214.
- Καπελλάρη-Παπαϊωάννου Αν., «Ελληνική οικοσημολογία κατά τον Μεσαίωνα», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος, Πρακτικά Β' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (23-25 Οκτωβρίου 1992)*, 10 (1996), σ. 156-160.
- Κονιδάρης Δ., «Ανάγλυφα βενετσιάνικα οικόσημα στην Κέρκυρα», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος*, 7 (1988), σ. 187-200.
- Λεοντσίνης Γ., «Γενεαλογία και Εραλδική στη διδακτική της τοπικής ιστορίας», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος, Πρακτικά Β' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (23-25 Οκτωβρίου 1992)*, 10 (1996), σ. 462-480.
- Ναστάσε Δ., «Τεκμήρια Πολιτικής Ιδεολογίας στην Εκκλησιαστική Εικονογραφία και στην Εραλδική», *Δόμος*, 1 (1987), σ. 171-183.
- Οικονόμου Ν., «Είχον οι Βυζαντινοί οικόσημα;», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος*, 6 (1986), σ. 9-20.
- «Οικόσημα», *Πάπυρος, Λαρούς, Μπριτάννικα*, Πάπυρος, τόμ. 46, Αθήνα 1996, σ. 305.
- Πανταζόπουλος Ν., *Ο Δικέφαλος Αετός. Η εξέλιξη ενός Συμβόλου*, Αθήνα 2001.
- Ρίζος-Ραγκαβής Ευγ., Τυπάλδος Γ. Ε., *Εγχειρίδιον Οικοσημολογίας*, Αθήνα 1926.
- Σβορώνος Ι., *Πώς εγεννήθη και τι σημαίνει ο δικέφαλος αετός του Βυζαντίου*, Αθήνα 1914.
- Σταυρίδης-Νικολαΐδης Ν., Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Οικόσημα ευγενών οικογενειών Χίου. Ένα ανέκδοτο χειρόγραφο του Ευγ. Ρίζου-Ραγκαβή», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος, Πρακτικά Β' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (23-25 Οκτωβρίου 1992)*, 10 (1996), σ. 69-110.
- Σταυρόπουλος Α., Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., Μαρκέτος Σ., «Διπλώματα Ελλήνων σπουδαστών του Πανεπιστημίου της Πάδοβας (18^{ος}-19^{ος} αιώνας)», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος, Πρακτικά Α' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (24-26 Νοεμβρίου 1986)*, 8 (1992), σ. 289-298.

- Τόμπρος Ν., «Τα ρητά (motto) των Ελληνικών Οικοσήμων. Σκέψεις και διαπιστώσεις», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος*, 11 (2001), σ. 373-388.
- Τόμπρος Ν., «Φανερά (parlanti) οικόσημα από τον χώρο των Επτανήσων», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος*, 10 (1996), σ. 128-155.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Εισαγωγή εις την Εραλδικήν», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος*, 1 (1979), σ. 17-23.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Ζακυνθινά εραλδικά σύμμικτα», *Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος, Πανηγυρικό Τεύχος Δεκαετηρίδος*, 5 (1985), σ. 168-203.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Και άλλα εραλδικά μνημεία της Κεφαλονιάς», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, 5 (1986), σ. 182-192.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Οι Κεφαλλονίτες σπουδαστές του πανεπιστημίου της Πάδοβας και τα οικόσημά τους από τον ανέκδοτο κώδικα του Dell' Ero», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, τόμ. 3 (1978-1979), Αργοστόλι 1979, σ. 164-180.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Οικόσημα κερκυραϊκών οικογενειών από ανέκδοτες αρχειακές ιταλικές πηγές», *Κερκυραϊκά Χρονικά* 23 (1980), σ. 358-380.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Οικόσημα της Ζακύνθου από τον κώδικα 17 της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος», *Δελτίο της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος*, 31 (1988), σ. 143-204.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., «Τα οικόσημα του Αρχείου της Ιονίου Γερουσίας (Συλλογή Σ. Θεοτόκη)», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος*, 3 (1982), σ. 168-200.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., Μπλέτας Μ., «Ελληνικά οικόσημα του αρχείου Pellegrini», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος, Πρακτικά Α' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (24-26 Νοεμβρίου 1986)*, 8 (1992), σ. 299-316.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., Μπλέτας Μ., «Οικόσημα Ζακύνθου από το ανέκδοτο αρχείο Αλεξάνδρου Μερκάτη», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος, Πρακτικά Β' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (23-25 Οκτωβρίου 1992)*, 10 (1996), σ. 111-127.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., Οικονόμου Ν., «Ένας άγνωστος χειρόγραφος πίνακας κερκυραϊκών οικοσήμων», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος*, 7 (1988), σ. 134-165.
- Τυπάλδος-Λασκαράτος Ι., Οικονόμου Ν., Μπλέτας Μ., Καγκελάρης Π., «Τα οικόσημα του ανέκδοτου κώδικα 482 του Archivio Antico della Università di Padova», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος*, 6 (1986), σ. 167-231.
- Φλωράκης Αλ., «Εραλδικά διακοσμητικά θέματα στη νεοελληνική χειροτεχνία», *Δελτίον Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρίας Ελλάδος, Πρακτικά Α' Πανελληνίου Συμποσίου Γενεαλογικής και Εραλδικής Επιστήμης (24-26 Νοεμβρίου 1986)*, 8 (1992), σ. 184-199.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Νίκος Φ. Τόμπρος (Πάτρα, 1968) αποφοίτησε το 1992 από το Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου, όπου το 2001 υποστήριξε τη διδακτορική διατριβή του στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία. Από το 2003 και έως το 2012 δίδαξε Ελληνική Ιστορία στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, στην οποία το 2012 εξελέγη λέκτορας «Πολιτικής Ιστορίας». Έχει διδάξει διάφορα γνωστικά αντικείμενα στα Πανεπιστήμια Πελοποννήσου, Ιωαννίνων (Αγρίνιο), Ε.Α.Π. και στο Ιόνιο. Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά έργα στα Γενικά Αρχεία του νομού Αχαΐας και στη Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού (Δ.Ι.Σ.). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην πολιτική και κοινωνική ελληνική ιστορία του 19^{ου} και των πρώτων δεκαετιών του 20^{ου} αιώνα. Βασικά έργα του: *Μονές και Μοναχοί στον Ελλαδικό χώρο. Δημογραφική μελέτη στην Πελοπόννησο, στη Στερεά Ελλάδα και στα νησιά του κεντρικού και νότιου Αιγαίου, στο πρώτο μισό του 19^{ου} αιώνα* (2001), *Τα σχολεία τα λαϊκά... Πατραϊκοί σύλλογοι και η φιλεκπαιδευτική τους πολιτική (1876-1915)* (2007), *Ευρετήριο αρχείου καποδιστριακής περιόδου: Στρατιωτικά τεκμήρια (1827-1833)* (2007), *Αναγνώσεις του ελληνικού Μεσοπολέμου (1922-1940)* (2011), *Από τον Νέο Ελληνισμό στο ανεξάρτητο Ελληνικό Κράτος (1453-1832)* (2013), *Ο Μοναχισμός στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος (1833-1862)* (τόμοι Α'-Β') (2019).